

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Рівненської області щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Рівненської області в II кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Рівненської області у II кварталі 2023 року свідчать, що на тлі відновлення енергосистеми, поступового пожаття внутрішнього попиту та зміцнення курсу гривні респонденти очікують обсяги виробництва товарів і послуг в Україні без змін у наступні 12 місяців та **позитивно оцінюють майбутній фінансово-економічний стан своїх підприємств**. Прогнозується повільніше зростання цін. Девальваційні очікування послабилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **обсяги виробництва товарів та послуг в Україні на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%) (графік 1). У цілому по Україні очікується зростання обсягів виробництва – 17.0%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 61.5% респондентів очікують, що інфляція перевищить 15.0% (у попередньому опитуванні – 83.3%), у цілому по Україні – 53.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 76.9% респондентів (у попередньому кварталі – 91.7%), у цілому по Україні – 72.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** уперше з I кварталу 2022 року: баланс відповідей – 23.1% (у I кварталі 2023 року – «мінус» 16.7%) (таблиця). У цілому по Україні – 9.6% (таблиця);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 23.1% та 25.0% відповідно (у попередньому кварталі – 16.7% та 25.0% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 14.5% та 10.9% відповідно;
- **збільшення обсягу інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **вищими темпами:** баланси відповідей – 15.4% та 61.5% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7% та 16.7% відповідно). У цілому по Україні – «мінус» 2.3% та 4.5% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах уперше з II кварталу 2021 року: баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні очікується помірне зменшення кількості працівників – «мінус» 3.8%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства, високими темпами:** баланс відповідей – 92.3% і 69.2% відповідно (у попередньому кварталі – 91.7% і 75.0% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 46.2% (у I кварталі 2023 року – 66.7%). Респонденти також очікують зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 46.2% (у попередньому кварталі – 41.7%) (графіки 4, 6).

Воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, а також на сировину і матеріали респонденти називають **головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво** (графік 5).

Підприємства області суттєво послабили свої очікування щодо потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, розділились, 50% із них надають перевагу запозиченням у національній валюті. Занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави (вплив цих двох чинників значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням), наявність інших джерел фінансування та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання відзначаються респондентами як головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 9).

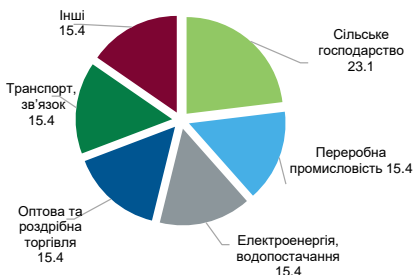
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

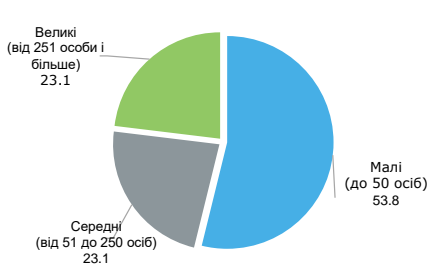
- **поточний фінансово-економічний стан** оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%). У цілому по Україні – «мінус» 11.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 20.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 23.1% (у I кварталі 2023 року – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

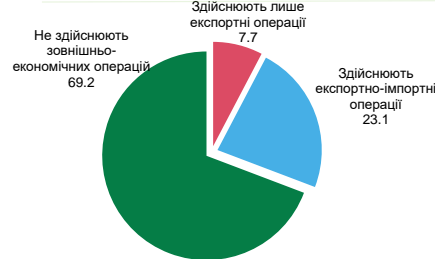
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

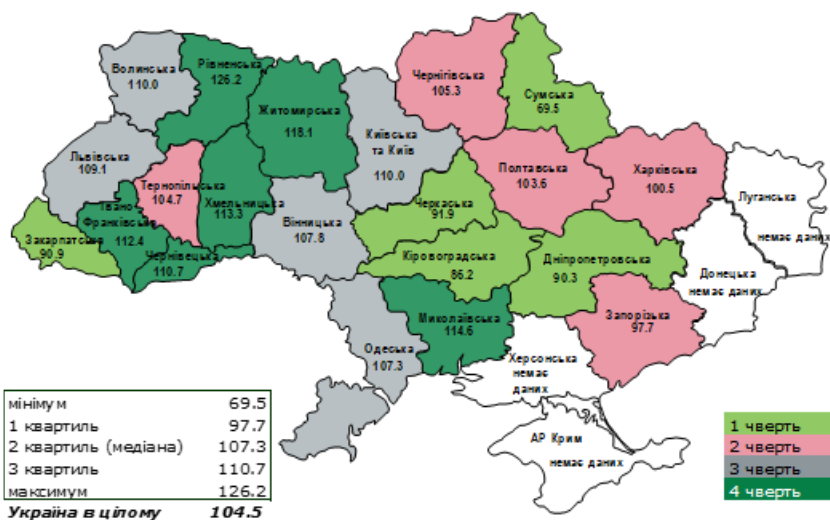

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 02–30 травня 2023 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Рівненської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-16.7	-8.3	-16.7	-16.7	23.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-25.0	0.0	-25.0	16.7	23.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-8.3	-25.0	-8.3	-16.7	15.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	18.2	0.0	9.1	16.7	61.5
кількості працівників	-25.0	-16.7	-25.0	0.0	7.7

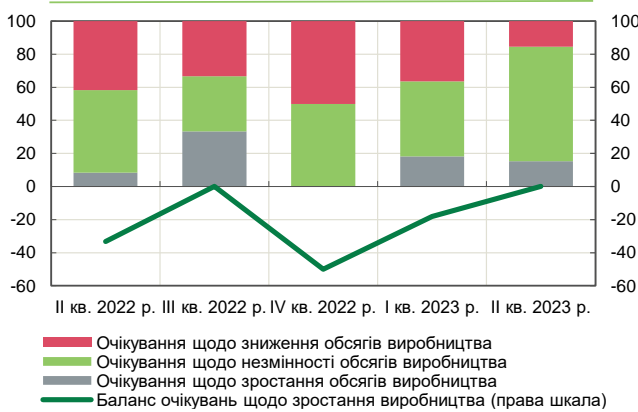
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

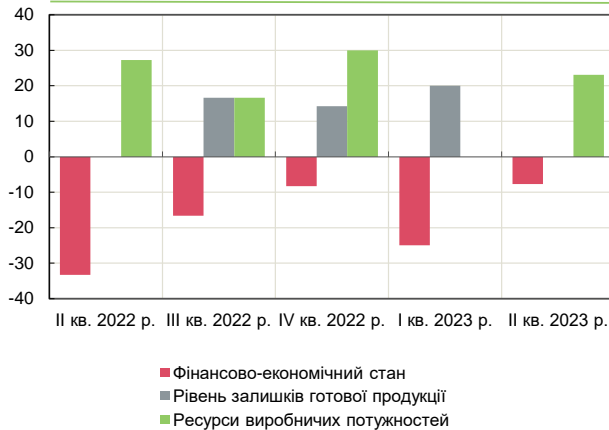
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

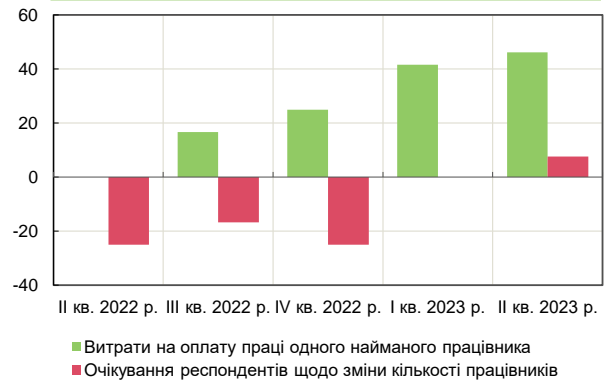
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

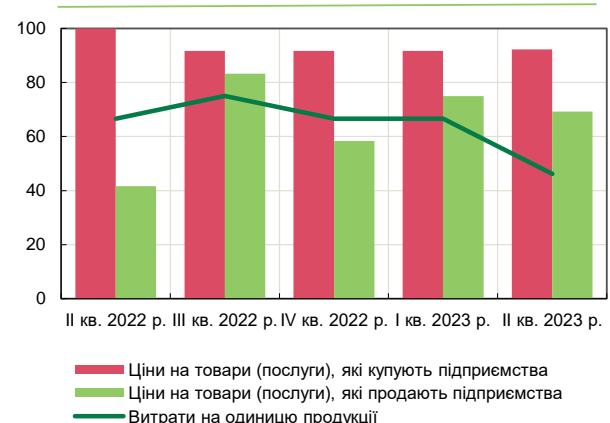
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

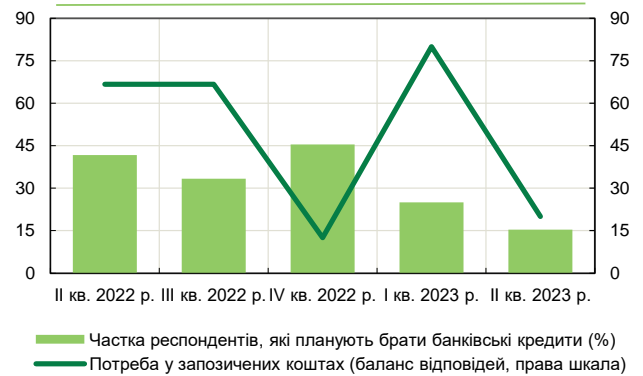
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

